

**Тауар нарықтарына кіру кедергілерін анықтау және жою
жөніндегі кеңес отырысының
№ 4 ХАТТАМАСЫ**

Тараз қаласы

07.04.2025 жс

Төраға

Мухиев Д.К. – директор «Мухиев Д» ЖК

Кеңес Хатшысы

Оспанова Л.А. - Қазақстан Республикасы
Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің
Жамбыл облысы бойынша департаменті
бәсекелестікті дамыту бөлімінің басшысы

Кеңес мүшелері – қатысушылар: Сұлтанқұлова Л.Р. – ҚР БҚДА Жамбыл облысы бойынша департамент басшысының міндетін уақытша атқарушы, Айдаров Л.А. – «Индустриялық бизнесті қолдау палаталары қауымдастығы» ЗТБ басқарма төрағасы, Абдықадыров А.К. – Жамбыл облысы кәсіпкерлер палатасының экономика жөніндегі директор орынбасары, Маханбаев А.Ж. – «Қатты-тұрмыстық қалдықтарды шығару кәсіпкерлері қауымдастығының» басшысы, Федорова И.Г. – Жамбыл облысы бойынша «Азаматтық құқықтарды қорғау комитеті» қоғамдық бірлестігінің басшысы, Ким М.Б. – «Агрессивті культтерді зерттеу» қоғамдық бірлестігінің төрағасының м.а., «Бітімгер-Ел» медиация орталығы мен «Құқық» қоғамдық қоры басшысының орынбасары, Сексенбаев У.М. – «Нәркес-Строй маркет» ЖШС директоры, Абуов Ж.О. – «Кәсіпкер-Тараз» ЖШС директоры, Әмзе М.А. – «Мырза-Хан» ЖШС Жамбыл облыстық филиалының директоры, Ертаева Ж.А. – «Білім» кәсіби гуманитарлық-техникалық колледжінің директоры.

Қатыспағандар: Көпелбек Т.О. – «Садыхан» ОКДМЦ эпидемиолог-дәрігері және Жамбыл облысы кәсіпкерлер палатасы тарапынан шақырылған өзге де қатысушылар, Жиеналиев А.Д. – «Фиркан» ЖК атқарушы директоры.

КҮН ТӘРТІБІ:

«Әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы АҚ-ның атына хабарлама енгізу туралы»

Сұлтанқұлова Л.Р. отырысты ашып, қатысушыларға келесіні хабарлады: Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің Жамбыл облысы бойынша департаментімен (бұдан әрі-Департамент) Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау және дамыту агенттігінің 2025 жылғы 4 ақпандағы №01-07/353-И хатында көрсетілген тапсырмасы бойынша зерделеу жұмыстарын жүргізіліп, келесі мән-жайлар анықталды:

2) Кәсіпкерлік субъектілеріне қарыз беру тәртібі бойынша:

Жамбыл облысы әкімдігінің 2019 жылғы 7 қарашадағы № 248 қаулысымен бекітілген «Жамбыл облысында әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына бағаларды тұрақтандыру тетіктерін іске асыру қағидаларының» (бұдан әрі - Қағида) 4-тармағына сәйкес, әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына бағаларды тұрақтандыру тетіктерінің тиімді және уақтылы

қолданылуын қамтамасыз ету мақсатында **Жамбыл облысының әкімі әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына бағаларды тұрақтандыру тетіктерін іске асыруды қамтамасыз ету жөніндегі комиссияны** (бұдан әрі – Комиссия) **құрайды және оның құрамын бекітеді.**

Осы орайда, Жамбыл облысы әкімдігінің 2022 жылғы 14 желтоқсандағы № 274 қаулысына сәйкес, негізгі азық-түлік, азық-түлік емес тауарлары және ақылы қызметтерге бағаны тұрақтандыру жөніндегі тұрақты жұмыс атқаратын облыстық штабтың (бұдан әрі – *Облыстық штаб*) құрамы бекітілген.

Сонымен қатар, Қағиданың 7-тармағының 3) тармақшасына сәйкес, Комиссияның құзыретіне осы Қағидаларға сәйкес **қарыз беру үшін мамандандырылған ұйымда алдын ала конкурстық іріктеуден өткен кәсіпкерлік субъектісін айқындау** жатады.

Сондай-ақ, аталған Қағиданың 36-тармағында **қарыз беру үшін кәсіпкерлік субъектілерін Комиссия** Осы қағидаларда белгіленген кәсіпкерлік субъектілеріне қойылатын талаптарға (өлшемшарттарға) сәйкес алдын ала конкурстық іріктеу бойынша айқындайды деп көрсетілген.

Яғни, Қағиданың 38-тармағына сәйкес, мамандандырылған ұйым кәсіпкерлік субъектілеріне белгіленетін мынадай талаптар (өлшемдер) негізінде алдын ала конкурстық іріктеуді кәсіпкерлік субъектілерінің өтінімі бойынша жүзеге асырады:

1) Азық-түлік тауарларын тиісінше сақтауға және (немесе) өндіруге, сондай-ақ азық-түлік тауарларының сатып алу және өзге де операцияларын орындауға арналған және әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына бағаларды тежеуге бағытталған шаралар кешенін қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін қойма құрылыстарынан және арнайы жабдығы бар басқа да үй-жайлардан тұратын меншігінде не жалға алу құқығындағы өндірістік немесе сауда-логистикалық инфрақұрылымның болуы;

2) өтінімді қарау кезінде банкроттық немесе тарату сатысында;

3) өтінімді қарау кезінде жосықсыз өнім берушілер тізілімінде болмаса.

Жоғарыда айтылғандарға байланысты, Комиссия қарыз беру үшін мамандандырылған ұйымда Қағидаларда белгіленген талаптар (өлшемдер) негізінде алдын ала конкурстық іріктеуден өткен кәсіпкерлік субъектісін айқындайды.

Осыған байланысты, Облыстық штаб отырысының 2023 жылғы 9 ақпандағы №14 хаттамасына сәйкес, Жамбыл облысында әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына бағаларды тұрақтандыру тетіктерін іске асыру шеңберінде жергілікті тауар өндірушілерді қолдау, сондай-ақ шет мемлекеттерден әкелінетін ерте пісетін көкөніс өнімдерімен облыс тұрғындарын қамтамасыз ету мақсатында ерекшелік түрінде «айналым схемасы» бойынша төмендегі компанияларға қарыз беру туралы шешім қабылданған:

-жергілікті тауар өндіруші компания (құс еті) «Есо Chicken» ЖШС-не 69,0 млн.теңге (Қордай ауданы);

-шет мемлекеттік ерте пісетін қырыққабат, сәбіз, басты пияз, картоп өнімдерін жеткізу үшін «Magnum Cash&Carry» ЖШС-не 18,00 млн.теңге (Тараз қаласы).

Осыдан кейін, Қағиданың 32-тармағына сәйкес, жұмыс органы әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына бағаларды тұрақтандыру мақсатында Комиссия айқындайтын азық-түлік тауарларының тізбесіне сәйкес мамандандырылған ұйымға

кейін кәсіпкерлік субъектілеріне беру үшін қарыз береді. Қарыз беру қарыз шартын жасасу жолымен қайтарымдылық, қамтамасыз етілу және ақылылық талаптарымен жүзеге асырылады.

Демек, Облыстық штаб кәсіпкерлік субъектілерін айқындағаннан кейін «Тараз» әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» акционерлік қоғам (бұдан әрі – *Акционерлік қоғам*) аталған кәсіпкерлік субъектілеріне қарыз береді, яғни қарыз шарты жасалады.

Бірақ, Облыстық штабпен қарыз беру үшін бөлінетін сомаларды және кәсіпкерлік субъектілерін айқындағанына қарамастан Акционерлік қоғамның Басқарма отырысында айналым схемасы шеңберінде «Magnum Cash&Carry» ЖШС-не 18,00 млн.теңге (13.02.2023 жылғы № 8 хаттамасы) және «Есо Chicken» ЖШС-не 69,0 млн.теңге (17.02.2023 жылғы № 9 хаттамасы) қарыз беруді мақұлдау сұрағын қайта қараған.

Ескеретін жай, Қазақстан Республикасы Ауыл шаруашылығы министрінің 2019 жылғы 29 шілдедегі № 280 бұйрығымен бекітілген «Әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына бағаларды тұрақтандыру тетіктерін іске асырудың үлгілік қағидаларының» және Жамбыл облысы әкімдігінің 2019 жылғы 7 қарашадағы № 248 қаулысымен бекітілген «Жамбыл облысында әлеуметтік маңызы бар азық-түлік тауарларына бағаларды тұрақтандыру тетіктерін іске асыру қағидаларының» нормаларында Комиссия (*Облыстық штаб*) қарыз беру үшін кәсіпкерлік субъектісін айқындағаннан кейін мамандандырылған ұйыммен (*Акционерлік қоғам*) қарыз беруді мақұлдау сұрағын қайта қарау құзыреті қарастырылмаған.

Дегенмен, Акционерлік қоғамның Басқарма отырысының 17.02.2023 жылғы № 9 хаттамасының шешіміне сәйкес, «Есо Chicken» ЖШС-не (69,0 млн.теңге орнына) **50,00 млн.теңге мөлшерінде** 12 мерзімге 0,01 пайызбен қарыз беру мақұлдағаннан кейін Акционерлік қоғамы мен «Есо Chicken» ЖШС-і арасында келісім жасалды.

Ал, Акционерлік қоғамның Басқарма отырысының 13.02.2023 жылғы №8 хаттамасының шешіміне сәйкес, «Magnum Cash&Carry» ЖШС-не (*қырыққабат, сәбіз, пияз, картон*) 31.07.2023 жылға дейінгі мерзімге **18,00 млн.теңге қарыз беру мақұлдағаннан кейін** Акционерлік қоғамы мен «Magnum Cash&Carry» ЖШС арасында келісім жасалған.

Осыдан шығатыны, Облыстық штабпен «Magnum Cash&Carry» ЖШС-не айқындалған 18,00 млн.теңге сомасының мөлшерін де Акционерлік қоғам қайта мақұлдап, ал Облыстық штаб «Есо Chicken» ЖШС-не қарыз беру сомасын 69,0 млн.теңге мөлшерінде айқындағанына қарамастан, Акционерлік қоғам өз бетінше аталған сомадан төмендетіп, яғни қарыз беру сомасын 50,00 млн.теңге мөлшерінде мақұлдаған.

Осы орайда, Акционерлік қоғам аталған кәсіпкерлік субъектілеріне қарыз беру кезінде тең қолжетімділік жағдай жасамады деген тұжырымдамаға келуге болады.

Қазақстан Республикасының Кәсіпкерлік Кодексінің (бұдан әрі - *Кодекс*) 194-бабының 1-бөлігіне сәйкес, Конституциялық құрылысты қорғау, қоғамдық тәртіпті, адамның құқықтары мен бостандықтарын, халықтың денсаулығы мен имандылығын сақтау мақсатында Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген жағдайларды қоспағанда, мемлекеттік, жергілікті атқарушы органдар,

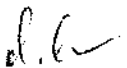
мемлекет нарық субъектілерінің қызметін реттеу функцияларын берген ұйымдар мемлекеттік функцияларды іске асырған немесе мемлекеттік қолдау шараларын көрсеткен кезде олардың әрекеттерінен (әрекетсіздігінен), актілер не шешімдер қабылдаудан көрінетін, бәсекелестікті шектеуге немесе жоюға алып келген немесе алып келуі мүмкін бәсекелестікке қарсы әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен тыйым салынады және олар толығымен немесе ішінара жарамсыз деп танылады.

Сонымен қатар, Кодекстің 194-бабы 2-бөлігінің 11) тармақшасында мемлекеттік, жергілікті атқарушы органдардың, мемлекет нарық субъектілерінің қызметін реттеу функцияларын берген ұйымдардың бәсекелестікке қарсы әрекеттері (әрекетсіздігі) - нарық субъектілеріне жеке кәсіпкерлікті мемлекеттік қолдау шараларына тең қолжетімділік бермеу болып танылады деп көрсетілген.

Осыған байланысты, кәсіпкерлік субъектілеріне қарыз беру кезінде Акционерлік қоғамның жоғарыда көрсетілген әрекеттері Кодекстің 194-бабы 2-бөлігінің 11) тармақшасында көзделген нормалардың бұзылуына алып келді.

Кеңес мүшелері ақылдаса келе, Департаментке «Әлеуметтік-кәсіпкерлік корпорациясы» АҚ-ның атына тиісті хабарлама енгізуді ұсынды.

Хатшы

 Л.Оспанова